

Ihan Helmi perhe

Lahjasolu-
taustasta
lapselle
puhuminen
itsellisen äidin
perheessä

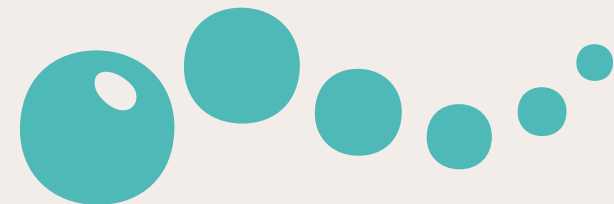

Teksti: Piia Savio ja Jenni Huhtala Helminauha-hanke
Kuvitus ja taitto: Mari Huhtanen Kilda Creative Oy
Painopaikka: KTMP 2021
Copyright: Simpukka ry
Kiitokset lahjasoluperheille lapselle puhumisen tarinoista
Lainattaessa lähde mainittava

Tämä tietovihkonen on toteutettu lahjasoluperheitä tukevassa
Helminauha-hankkeessa (2019–2021).

SISÄLTÖ

Lukijalle	4
Vinkkejä vihkosen hyödyntämiseen	5
Ihan Helmi perhe – Itsellisen äidin perheen tarina	6
Vanhempien kertomia tarinoita lahjasolutaustasta lapsen kanssa puhumisesta	8
Lahjasolutaustasta lapselle puhuminen	10
Lahjasolutaustasta puhuminen ikävaiheittain	12
Termit tutuiksi	18
Omia muistiinpanoja	20
Vinkkejä oman perheen tarinan kuvaamiseen	22

Lukijalle

Tämä Helminauha-hankkeen tietovihkonen *Ihan Helmi perhe* on tarkoitettu lahjasoluilla lapsen tai lapsia saaneille itsellisille äideille. Myös itsellisesti lahjasoluilla lasta toivovat ja lahjasoluhoidojen avulla raskaana olevat voivat valmistautua tämän vihkosen avulla lapselle lahjasolutaustasta puhumiseen. Vihkosta voit hyödyntää pohtiessasi omaa tapaasi puhua lapselle hänen lahjasolutaustastaan. Vihkosesta löytyvää tarinaa voitte lukea yhdessä lapsen kanssa. Voitte täydentää tarinaa juuri teidän perheen syntytarinaan sopivilla lisäyksillä, teksteillä ja kuvilla.

Tämän tietovihkosen tekstit ovat syntyneet Helminauha-hankkeen kehittämän perhevalmennuksen sivutuotteena. Tietovihkoseen olemme saaneet elämänmakua vanhemmilta, jotka kertoivat meille oman perheensä syntytarinan ja miten heidän perheessään siitä on puhuttu. Tarinoita kerättiin anonyymillä kyselyllä kesän 2021 aikana. Olemme kiitollisia kaikista saamistamme tarinoista ja myös kaikista kohtaamisista perhevalmennuksissa, tuetuilla lomilla, perhetapaamisissa ja muissa hankkeen toiminnoissa.

Tietovihkonen sisältää lyhyen perhetarinan, lainauksia vanhempien kertomista tarinoista, tietoa lahjasolutaustasta lapselle puhumisesta lapsen eri ikävaiheissa, lahjasoluilla perheellistymiseen liittyvää sanastoa ja tyhjiä sivuja omille muistiinpanoille sekä lasten kommentteille. Vihkosen lopussa on vinkkejä perheen oman tarinan kuvaamiseen.

Te lahjasoluperheet olette osa monimuotoisten perheiden joukkoa, joita yhdistää perheellistyminen lahjoitettujen sukusolujen avulla. Olette aina tervetulleita mukaan Helminauha-verkostoomme!

Helminauha-hanke, Simpukka ry

Vinkkejä vihkosen hyödyntämiseen

Käsissäsi on tietovihkonen, joka tarjoaa tietoa lahjasolutaustan käsittelyyn lahjasoluilla alkunsa saaneen lapsen kanssa. Toivomme, että tämän tietovihkosen avulla löytyy teidän perheen oma tapa puhua lapselle ja lapsen kanssa hänen arvokkaasta taustatarinastaan ja siitä, miten perheenne on syntynyt lahjoitettujen sukusolujen avulla.

Palaa vihkosen tarinaan, lapsen ikätasoisien puhumisen vinkkeihin, muistilistaan ja omiin muistiinpanoihisi aika ajoin. Teidän perheen tapa puhua lapsen lahjasolutaustasta saa elää ja muuttua lapsen kasvaessa.

Vihkosen lopussa on muutama tyhjä sivu omille muistiinpanoille sekä lapsen kommentteille. Voit kirjata sinne muistiin ajatuksia ja tuntemuksia, joita teillä herää tätä vihkosta lukiessa.

Voitte halutessanne

Tehdä omia lisäyksiä tarinaan, kuten tavastasi puhua lapsen taustasta, millaisia sanoja juuri teidän perheessänne käytetään ja miten valmistauduit lapsen tuloon.

Liimata vihkoseen kuvia ja tarroja tai piirtää teidän tarinaan sopivia kuvia.

Kirjata vihkoseen lapsen ja aikuisenkin kommentteja tarinaa lukiessanne.

Muista merkitä päivämäärät, niin voit seurata oman lapsen mietteitä eri ikävaiheissa!

Ihan Helmi perhe – Itsellisen äidin perheen tarina

Valo: Äiti, kerro minulle taas miten se meidän perhe syntyi? Äiti, miten minä synnyin sinulle?

Siru: Toivoin sinua kovasti ja halusin tulla äidiksi. Koska en löytänyt sopivaa ja mukavaa kumppania, niin sain lääkärin apua, jotta sinä aloit kasvaa äidin vatsassa.

Valo: Miten lääkäri osasi auttaa sinua? Mitä siellä lääkärissä sitten tapahtui?

Siru: Lääkäri kertoi, että voin saada lapsen itsellisesti, toiselta henkilöltä lahjana saatujen siittiöiden eli vauvasiementen avulla.

Valo: Mihin niitä siittiöitä tai siemeniä tarvitaan ja mistä niitä voi saada?

Siru: Hyvä kysymys pikkuiseni! Jotta lapsi voi lähteä kasvamaan äidin vatsassa, tarvitaan siittiöitä mieheltä ja munasolu naiselta. Minulta siis puuttuivat siittiöt, mutta onneksi niitä voi saada lahjana lahjoittajalta.

Valo: Mitä jos sinulla ei olisi ollut sitä munasolua?

Siru: Niitäkin voi onneksi saada lahjoittajalta. Niin, ja on myös mahdollista saada lahjaksi alkio, jossa on käytetty sekä lahjoitettuja siittiöitä että munasoluja.

Valo: Miten minä sitten aloin kasvaa sinun masussasi?

Siru: Lääkäri yhdisti lahjana saatuja siittiöitä ja äidiltä saadun munasolun, niistä syntyi alkio, joka siirrettiin kasvamaan äidin vatsaan.

Valo: Ooh!

Siru: Kasvoit vatsassa yhdeksän kuukautta, se tuntui pitkältä ajalta, kun halusin niin kovasti jo saada sinut syliini. Odotellessa juttelin sinulle, miten rakas ja odotettu sinä olit.

Siru: Sinä päivänä, kun sinä synnyit, sain maailman parhaan lahjan, jota olin niin kovasti toivonut. Näytät vielä mielteliäältä, jäikö sinulla jotain kysyttävää?

Valo: Ei kun minä vain mietin, että ollaan kyllä ihan Helmi perhe!

Siru: Niin ollaankin, oikea säihkyvä helmi, olipa hyvin sanottu!

Valo: Heippa, minä lähen nyt ulos leikimään!

Vanhempien kertomia tarinoita lahjasolutaustasta lapsen kanssa puhumisesta

Tarinat on kerätty lahjasoluilla lapsia saaneilta vanhemmilta anonymillä kyselyllä kevään 2021 aikana.

"Yleensä vauvasiemenen saa isältä, mutta meidän perheessä ei ollut isää, joten kysyin lääkäriltä apua. Tärkeimpänä ohjenuorana on ollut, että keskustelua käydään lapsilähtöisesti, eli vastaan lapsen kysymyksiin, jolloin tieto pysyy sillä tasolla, jonka hän pystyy ottamaan vastaan ja ymmärtämään. Tietysti ensimmäiset keskustelut on pitänyt avata itse, koska eihän pieni lapsi osaa vielä aloittaa keskustelua ja kysyä mistä hän on tullut. Mutta siitä eteenpäin keskustelu on edennyt aina lapsen kysymysten avulla - tämä on myös helpottanut asiasta puhumista."

"Olen kertonut, että lapsi lähtee kasvamaan äidin masussa, kun sinne laitetaan vauvasiemen. Meidän perheen tapauksessa, lääkäri laittoi minun masuuni vauvasiemenen, josta lapsi lähti kasvamaan. Siemenen antoi joku ystävällinen setä, jota me ei tunneta."

"Äiti toivoi sinua niihin paljon että meni lääkärille pyytämään vauvasiementä. Lääkäri laittoi sen äidin masuun ja siitä sinä kasvoit. Ja äiti oli maailman onnellisin."

"Olipa kerran nainen, joka halusi kovasti tulla äidiksi. Mutta lapsien saamiseen tarvitaan sekä isän siemen että äidin siemen. Nainen etsi ja etsi, mutta ei millään löytänyt isää. Silloin äiti meni lääkäriin, joka sanoi, että ei hätää meiltä löytyy isän siemeniä. Sitten selvisi, että äidin omat siemenet eivät enää kelvanneetkaan ja äiti lensi kauas ulkomaille lääkäriin, jossa lääkäri sanoi, että ei hätää meiltä löytyy äitien ja isien siemeniä. Lääkäri laittoi ne yhteen ja laittoi ne sitten äidin masuun kasvamaan ja sieltä tulit sitten sinä."

"On erilaisia perheitä. Meidän perheeseen kuuluu äiti ja kaksi poikaa. Me emme tunne poikien biologista isää. Hän on joku ihana ihminen joka halusi antaa elämän lahjan. Äiti ei ole koskaan tavannut kyseistä miestä, eikä tiedä kuka hän on. Pojat saavat halutessaan tietää miehen nimen aikuisena. Käytän tarkoituksella sanaa biologinen tai geneettinen isä lahjasolun antajasta, koska se on sekä lapsille että muille ihmisille ymmärrettävämpää kuin se että isää ei ole. Joskus lapsi on sanonut vieraalle aikuiselle että minulla ei ole isää, jolloin aikuinen alkoi inttää lapsen kanssa että kaikilla ihmisillä on isä ja äiti."

"Äiti halusi kovasti teitä, mutta ei löytänyt sopivaa miestä puoliksi. Äiti meni lääkäriin, joka laittoi lahjasiemenen äidin masuun ja siitä alkoi kasvaa vauva äidin masussa. Lahjasiemenen oli antanut joku ihana mies, joka halusi antaa elämän lahjan. Hän on teidän biologinen/geneettinen isä. Me emme tunne häntä. Äiti ei ole koskaan tavannut häntä. Hänelle ei voi soittaa eikä kirjoittaa. Hän ei tule koskaan asumaan meidän perheessä."

Lahjasolusta lapselle puhuminen

Lahjasoluperheissä lapsen alkuperään liittyvät kysymykset ja niiden käsittely ovat läsnä koko elämän ajan. On luonnollista, että kysymykset aktivoituvat eri kehitysvaiheissa lapsen ymmärryskyvyn mukaan. Lapselle on tärkeää antaa tilaa ilmaista kaikki tunteensa perhemuotoon ja lahjasolusta liittyen. Vain lapsi voi tietää, onko geneettistä alkuperää koskeva tieto hänelle tärkeä. Muut eivät voi päättää asiaa hänen puolestaan, minkä vuoksi tieto omasta taustasta kuuluu lapselle. Lapselle lahjasolusta puhumisessa olennaista on, että lapsi saa kasvaa tietoon taustastaan, mikä tarkoittaa, ettei lapsi muista koska hänelle puhuttiin asiasta ensimmäisen kerran, vaan hän on tiennyt asian aina.

Muistilista

Lapsen tulee saada kasvaa tietoon taustastaan koko elämänsä ajan

- Voit aloittaa puhumisen jo vauva- ja taaperokäiselle, jolloin voit harjoitella sinulle sopivia sanoja ja puhumisen tapaa.
- Vauvalle puhuminen ei ehkä tunnu kaikista luontevalta, mutta mitä aiemmin aloitat, sitä helpompaa se on.
- Mitä vanhemmalle lapselle puhut, sitä paremmin tilanteeseen tulee valmistautua, sillä lapsen kasvaessa ymmärrys asioista lisääntyy.
- Tieto omasta alkuperästä on tärkeää ehyen identiteetin kehittymiselle.

Puhuminen on vanhemman vastuulla

- Vanhemman vastuulla on saattaa lahjasolusta lapsen tietoon. Oikea tieto on lasta kunnioittavaa. Puhutahan lapselle aina totta.
- Lapsi ei välttämättä osaa itse kysyä syntytarinastaan eikä vanhempi voi vain odottaa, että lapsi ottaa lahjasolustaustansa itse puheeksi.
- Olennaista on lapsentahtisesti eteneminen. Tärkeää on tarttua hetkeen tilaisuuden tullen ja reagoida lapsen aloitteisiin.

Helminauhan sivuilta osoitteesta www.helminauha.info löydät kirja- ja materiaalivinkkejä lapselle lahjasolusta puhumisen tueksi sekä vinkkejä ikätasoiseen puhumiseen.

Luota sinun omaan tapaan puhua. Ei ole olemassa yhtä ainoa oikeaa tapaa

- Käytä niitä sanoja ja termejä, jotka tuntuvat sinusta luontevalta. Tärkeää eivät ole sanat, joilla asiasta puhutaan, vaan tapa ratkaisee.
- Tartu rohkeasti tilanteisiin, joissa asian voi ottaa luontevasti puheeksi, kuten lapsen kysymykset vauvoihin ja vauvojen syntymään liittyen. Lapsi ei koe esimerkiksi kehoon liittyviä asioita kiusallisina.
- Hyödynnä erilaisia käytännön työkaluja, kuten satu- ja kuvakirjoja, kehotunnekasvatukseen liittyviä materiaaleja, leikkejä, vauvakirjoja, valokuvia tai piirtämistä.

Ota tarvittaessa aikalisä

- Lapsen kysymyksiin ei tarvitse olla valmiita vastauksia, vaan aikuinenkin saa miettiä mitä vastaa. Vanhempi ei ole kävelevä vastausautomaatti.
- Lapsen kysymykset ja pohdinnat voivat herättää vanhemmassa erilaisia tunteita, ja tunteiden käsittely voi viedä aikaa. Olennaista on, ettei lapsen kysymystä ohiteta tai mitätöidä, vaan asiaan luvataan palata myöhemmin: "Olipas hyvä kysymys, sopiiko jos jutellaan tästä illalla lisää".
- Palaa asiaan aina uudelleen. Lapsen kasvaessa lapsen ymmärrys asian suhteen muuttuu ja kehittyy, minkä vuoksi asiaan on tärkeää palata.

Lahjasolutaustasta puhuminen ikävaiheittain

0–1-vuotias lapsi

Kehitystehtävinä: Läheisyys ja kiintyminen huolehtivaan aikuiseen ehdoitta.

Tarve suhteessa vanhempaan: Ole minun! Tarve saada suojaa, lämpöä ja ravintoa.

- Pienen lapsen kanssa kaikki vuorovaikutus on tärkeää. Puheella ja kosketuksella lapselle voi ilmaista kuinka tärkeä, rakastettu, ihana, kauan odotettu ja toivottu lapsi on.
- Lapsen kanssa voi katsella kuvakirjoja vauvan kasvusta mahassa. Voi kertoa vauvasiemenistä ja siitä, että äidin mahassa on vauvan koti.

Vanhemman omien sanojen löytämistä ja asian luontevaa puheeksi ottamista voi harjoitella pienen lapsen kanssa ilman, että tarvitsisi vielä varautua vaikeisiin kysymyksiin.

2–3-vuotias lapsi

Kehitystehtävinä: Turvallisuus ja eteneminen tutkien maailmaa sopivan etäisyyden päästä vanhemmasta. Uhma ja tahtotunne rakentuvat.

Tarve suhteessa vanhempaan: Tahdon tahtoa! Testaa vanhempaa, asettaako vanhempi turvalliset rajat, vaikka tahdon ja uhmaan.

- Lapsi alkaa ymmärtää sukupuolten välisiä eroja ja voi myös alkaa esittää kysymyksiä siitä, mistä vauvat tulevat. Lapselle voi puhua asiasta, kun hän siitä kysyy tai aina, kun se muuten tulee luontevasti puheeksi. On tärkeää vastata siihen, mitä lapsi kysyy, ilman omia tulkintoja.
- Lapselle voi lapsentasoisesti jatkaa jo vauvana aloitettua syntytarinaa ja puhua, että vauva saa alkunsa vauvasiemenestä, kasvaa mahassa tai kohdussa ja tulee ulos äidin pimpin kautta. Puhumista helpottaa, että vanhempi löytää ja tunnistaa itselleen sopivat sanat.

4–5-vuotias lapsi

Kehitystehtävinä: Kommunikaation, itsesäätelyn ja oman erillisyyden hahmottaminen.

Tarve suhteessa vanhempaan: Kaipaa vastauksia loputtomiin kysymyksiin maailmasta ja elämästä. Toiveena on olla ihailun kohteena.

- Lapsi on utelias ja häntä kiinnostavat vauvojen alkuperä sekä sukupuolierot. Perusohje on, että vastataan siihen, mitä lapsi kysyy mahdollisimman yksinkertaisesti.
- Lapselle voi kertoa, että vauva kasvaa vauvasiemenestä äidin mahassa. Siemen voi mennä mahaan monella eri tavalla. Rakastelu on aikuisten tapa rakastaa ja tehdä vauvoja. Vauvan voi saada myös adoption, hedelmöityshoitojen tai lahjasolutujen avulla.
- Osaa jo kysyä kysymyksiä syntytarinastaan ja puhua lahjasolutaustastaan ilman, että hän täysin ymmärtää sen merkitystä: "Keneltä siemen on saatu? Voiko niitä saada lisää?"
- On oma toimija ja osaa kertoa taustastaan ja puhua lahjoittajasta, kun vanhemmat ovat aloittaneet puhumisen varhain. Vanhemman on tässä vaiheessa hyvä pohtia, milloin tarina on lapsen oma ja milloin vanhemman. Miten puhua omasta tarinasta siten, että ei loukkaa lapsen omistajuutta omaan tarinaansa.

Keskilapsuudessa, 6–12-vuotiaana

Kehitystehtävinä: Kaverisuhteiden merkitys kasvaa, lapsi hakee vertaisuutta ja haluaa olla erillinen ja olemassa myös yksin.

Tarve suhteessa vanhempaan: Kaipaa yksityisyyttä, mutta myös vanhemman läsnäoloa.

- Lapset tulevat kouluikässä tietoisiksi erilaisuudesta. Eri tavoilla ilmenevät häpeän sekä kateuden tunteet ovat yleisiä, ja lapsen itsetunto voi laskea. Lapsi voi toivoa, että lahjasolutaustasta vaietaan täysin.
- Kyky loogiseen ajatteluun kasvaa ja lapsi alkaa ymmärtää, että perheen tarinaan liittyy sukusolujen lahjoittaja tai lahjoittajat.
- Lapselle syntyy realistisempi käsitys lahjasolutaustastaan. Hän voi alkaa pohtia, mitä se tarkoittaa hänelle ja muille. Vanhemman tulee ymmärtää, että lapsen uteliaisuus alkuperäänsä kohtaan on luonnollista.
- Avainasemassa on lapsen kuunteleminen ja lapsen kysymyksiin ikätasoinen vastaaminen esimerkiksi syntymästä, hedelmöittämisestä, yhdynnästä ja muusta vastaavasta. Avoimen ja turvallisen ilmapiirin luominen on tärkeää.

Nuoruudessa

Kehitystehtävinä: Erillisyys suhteessa omiin vanhempiin, mielen kuohunta, identiteetin ja omien arvojen rakentuminen. Kaipaa edelleen vanhemman silmissä pienenä olemista.

Tarve suhteessa vanhempaan: Tarvitsee aikuisen ohjausta ja tukea, mutta haluaa myös itse kokeilla ja oppia erehdysten kautta.

- Kyky abstraktiin ajatteluun ja ymmärrys omasta geneettisestä taustasta syvenee.
- Nuori täydentää omaa syntytarinaansa ja liittää lahjasolutaustansa muihin osiin identiteettiään siten, että se asettuu omalle paikalleen elämässä.
- Kyky ymmärtää toisen ihmisen ajatuksia ja tunteita vahvistuu, ja nuoren ymmärrys vanhemman tai vanhempien valintoja kohtaan on realistisempaa ja empaattisempaa.
- Identiteettikehitys voi tarkoittaa tiedon hankkimista tai yhteyden luomista geneettiseen taustaan. Toiset ohittavat asian, toiset vain ajattelevat sitä ja jotkut etenevät konkretiaan.
- Aina tietoa taustasta ei ole, ja nuori voi silloin kokea, että osa hänestä on pimennossa. Tällöin nuori tarvitsee vanhemman tukea eikä häntä tule jättää asian kanssa yksin.

Lasten ajatuksia omasta taustastaan

Suhde alkuperään joko neutraali tai hyvä: lapset kokevat olevansa "erityisen toivottuja ja odotettuja".

- *"Olen ollut haluttu lapsi ja äitini on ollut hyvin kiitollinen minusta. Tunnen itseni toivotuksi."*

Ne lapset, joilla on hyvä ja luottamuksellinen suhde vanhempiinsa, ja jotka ovat aina tienneet alkuperänsä, suhtautuvat lahjasolutaustaan luontevasti ja neutraalisti.

- *"Olen tiennyt tarinani koko elämäni ajan, minulle on puhuttu vauvasta asti."*

Merkityksellistä on perheessä vallitseva avoimuuden ja luottamuksen ilmapiiri. Mitä luonnollisemmaksi vanhempi kokee asian, sen luonnollisemmin myös lapsi suhtautuu tietoon omasta taustastaan.

- *"Ei ole tällä hetkellä tärkeä asia elämässä, mutta olen saanut puhua asiasta riittävästi äitini kanssa."*

Lapset ovat kokeneet tärkeäksi saada tietoa lahjoittajan ulkonäöstä, luonteenpiirteistä, terveydentilasta ja usein

myös luovuttajan lapsista. Pääasiallisesti lapsilla on uteliaisuutta ja kiinnostusta tietää, kuka lahjoittaja on.

- *"Usein mietin, millainen ihminen hän on ja miksi hän on päätenyt lahjoittamaan sukusoluja ja ajatteleeko hän koskaan niitä lapsia, jotka hänen avullaan ovat saaneet alkunsa. Haluaisiko hän tietää jotain minusta vai haluaisiko hän olla ajattelematta koko asiaa?"*
- *"Oman alkuperän ymmärtäminen – oli se mitä tahansa – on äärimmäisen tärkeää itsetuntemuksen kannalta."*

Myönteinen suhde vanhempaan ei vähennä lapsen halua saada lisätietoa lahjoittajasta. Lapsi on utelias alkuperästään. Lapsi ei halua, että vanhempi loukkaantuu tästä uteliaisuudesta. Uteliaisuus ei tarkoita sitä, että lapsi olisi tyytymätön omaan perheeseensä ja etsisi parempaa.

- *"Tärkeältä tuntuu se, että saan ymmärrystä ja vahvistuksen siitä, että on normaalia ja sallittua tuntea kiinnostusta ja kaipuuta näitä juuria kohtaan ja siitä, ettei tunteissani tai tarpeissani ole mitään väärää."*

Sitaatit: Helminauha-hanke:
Kysely lahjasolutaustaisten henkilöiden tuen tarpeista,
2021

Termit tutuiksi

Siittiö	Mieheltä saatava miehen sukusolu eli vauvasiemen.
Munasolu	Naiselta saatava naisen sukusolu eli vauvasiemen.
Alkio	Alkio syntyy, kun siittiö ja munasolu yhdistyvät eli siittiö hedelmöittää munasolun. Alkiota aletaan kutsua sikiöksi, kun hedelmöitymisestä on kulunut kahdeksan viikkoa. Alkio on kokonainen vauvasiemen, josta vauva alkaa kasvaa äidin kohdussa.
Kohtu	Sikiö kehittyy hedelmöittyneestä munasolusta naisen kohdussa. Sikiölle kehittyy kohdun seinään istukka, jonka kautta sikiö saa ravintoa ja happea. Kohdussa on vauvan koti, jossa vauva kasvaa ja samalla kasvattaa äidin vastasta pyöreän.
Lahjoittaja / Luovuttaja	Lahjoittajat ovat miehiä ja naisia, jotka lahjoittavat omia sukusolujaan, eli siittiöitä tai munasoluja eli vauvasiemeniään niitä tarvitseville ihmisille.
Lahjoittajan rooli	Lahjoittajalla ei ole oikeuksia eikä velvollisuuksia sukusolujen lahjoituksen avulla syntyneen lapsen suhteen.
Hedelmöityshoitolaki	Suomessa tuli vuonna 2007 voimaan hedelmöityshoitolaki, joka turvaa Suomessa lahjasoluhoidoilla alkunsa saaneen lapsen oikeuden tietää taustansa. Laki määrittää miten hedelmöityshoitoja Suomessa annetaan.
Luoteri	Hedelmöityshoitorekisteri Luoteriin kirjataan sukusolujen lahjoittajien tiedot. Lahjasoluilla alkunsa saaneella lapsella on 18-vuotiaana oikeus saada Luoterista luovuttajan tunnuksella sukusolujen lahjoittajan tiedot, eli nimi ja henkilötunnus. Luovuttajan tunnuksen lapsi saa klinikalta, jossa lahjasoluhoido on toteutettu. Valvira ylläpitää Luoteria.

Monimuotoiset lapsiperheet

Äidin ja isän muodostama perhe	Perhe, jossa on isä ja äiti. Perheeseen voi kuulua yksi tai useampia lapsia.
Sateenkaari-perhe	Sateenkaariperheet ovat lapsiperheitä, joissa yksi tai useampi vanhemmista kuuluu seksuaali- tai sukupuoli-vähemmistöön. Erilaisia sateenkaariperheitä on paljon. Lisää sateenkaariperheistä voit lukea www.sateenkaari-perheet.fi
Naisparin ydinperhe	Perhe, jossa naispari jakaa lapsen tai lasten vanhemmuuden keskenään eli perheessä on kaksi äitiä. Yleisin sateenkaariperhemuoto.
Itsellisen äidin perhe	Perhe, jossa on äiti ja lapsi tai lapsia.
Adoptioperhe	Perheen muodostavat vanhempi tai vanhemmat, jotka ovat adoptoineet lapsen tai lapsia kotimaasta tai ulkomailta. Perheessä voi olla myös biologisia lapsia. Kaikki perheen lapset ovat yhtä omia ja vanhemmat ovat kaikille perheen lapsille oikeita vanhempia.
Sijaisperhe	Perheen muodostavat vanhempi tai vanhemmat, joilla on lastensuojelun tukitoimien kautta sijoitettuja lapsia. Perheessä voi olla myös biologisia lapsia. Sijaisperheen sijaisvanhemmat huolehtivat kaikista lapsen elämään kuuluvista asioista. Sijaisperhe voi olla lapsen ainoa perhe tai lapsella voi olla yhteys myös biologisiin vanhempiinsa.
Uusperhe	Uusperheessä kaikki lapset eivät ole puolisoiden yhteisiä.

Omia muistiinpanoja

Vinkkejä oman perheen tarinan kuvaamiseen

Askartele kirja tai vihko, johon kuvaat lapsiystävällisellä tavalla teidän perheenne syntytarinan

Lapset pohtivat mistä vauvat tulevat ja mistä hän itse on tullut. Jos lapsen syntytarinaan liittyvät hedelmöityshoidot lahjoitetuilla sukusoluilla, kuuluu tämä tieto lapselle. Lapsen on tärkeä saada kasvaa tietoon koko elämänsä ajan. Perheen tarinaa kirjatessasi konkreettisesti kansien väliin sinun on mahdollista harjoitella, mitä sanoja haluat käyttää vastatessasi lapsesi kysymyksiin. Kun luet ja selaat tätä perheen tarinasta tehtyä kirjasta lapsesi kanssa jo pienestä lähtien, teet samalla lapsen syntytarinan hänelle itselleen tutuksi ja varmistat, että lapsi kasvaa tietoon omasta taustastaan.

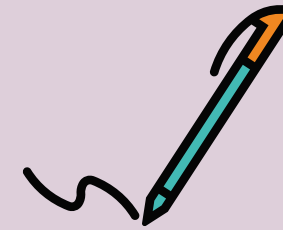
Ideoita kirjan tekemiseen

- Leikkaa ja liimaa -tekniikalla tyhjään kirjaan, vihkoon tai kansioon.
- Valmiiseen vauvakirjaan täyttämällä
- Valokuvakirjana (esimerkiksi verkon kuvapalvelut)
- Kollaasi valokuvakehykseen
- Valokuva-albumiin kuvia ja tekstejä laittamalla
- Kirjaamalla jo olemassa olevaan lastenkirjaan esimerkiksi Our Story

Elävoitä kirjaa kuvilla

- Hedelmöityshoidoista esimerkiksi piirrettyjä tai netistä löytyviä kuvia
- Lääkäristä, lääkärin huoneesta ja hedelmöityshoitoklinikalta
- Vauvan kotiintulosta
- Perheelle tärkeistä ihmisistä ja perheen muista jäsenistä

Voit kirjoittaa kirjaan

- Perustiedot lahjoittajasta
- Ajatuksia, tarinoita ja kuvia raskauden ajalta
- Tarina synnytyksestä, matkasta sairaalaan ja sairaala-ajasta
- Kirjassa voi puhua vanhemmasta kolmannessa persoonassa esimerkiksi äidin tai isän kanssa hauskin oli...

Kirjassa oleva tieto tulee olla rehellistä

- Mieti mitkä asiat ovat tärkeitä lapsen tarinan kannalta
- Millaisen tunteen ja tunnelman haluat kirjan avulla välittää lapselle

Kirjan avulla

- Vahvistetaan lapsen tervettä itsetuntemusta ja itsetuntoa
- Välitetään rakkautta ja välittämistä
- Rakennetaan konkreettisesti lapsen tarinaa
- Tehdään näkyväksi, että lapsen mieli on mielessäsi, ja se on sinulle tärkeä.

Kirja on lapsen oma ja lapsen on hyvä saada itse selailta kirjaa, kannattaa esimerkiksi päällystää kirja tai kirjan sivut!

Tietoa, tukea ja toimintaa!

OSOITTEESTA
WWW.HELMINAUHA.INFO
LÖYDÄT KATTAVASTI TIETOA
LAHJASOLUILLA PERHEELLISTYMISESTÄ,
TARJOLLA OLEVASTA
TUESTA JA TOIMINNASTA.